

Modtager: Uddannelses- og Ungdomsudvalget			
Emne: Støj i fritidshjem og KKFO'er på baggrund af tilfredshedsundersøgelsen, set fra børnenes synsvinkel.			
Udarb:	Af:	Journalnr.:	Side
18.11.05	TOE		1

I efteråret 2004 gennemførte forvaltningen en tilfredshedsundersøgelse blandt børn i Københavns Kommunes fritidshjem og KKFO'er, som resulterede i rapporten: "Set fra børnenes synsvinkel".

På baggrund af behandlingen af rapporten på Uddannelses- og Ungdomsudvalgets møde den 7. september 2005, er forvaltningen blevet bedt om, at udarbejde et notat om minimering af støj på institutionerne. Baggrunden herfor er, at et flertal af børnene, i deres besvarelser, giver udtryk for at de er generet af støj i deres fritidsinstitution.

Støj er defineret som lyd der skader, irriterer eller forstyrrer os.

I deres besvarelse viste en enkelt af institutionerne, at have en uforholdsmæssig lav andel af børn der er generet af støj i institutionen. På denne institution foretog forvaltningen et fokusgruppeinterview med en gruppe på 5 børn, 2 piger fra 2. klasse og 3 drenge fra 3. klasse. Børnene gav nogle bud på både årsagen til støjen og hvorledes støjen kan elimineres. Børnene skelner klart mellem stille lege og vilde lege. Børnene oplever at det er de vilde lege, der giver anledning til generende støj og at uoverensstemmelser mellem børnene medvirker til at hæve støjniveauet.

Børnene fortæller at de aftaler indbyrdes om de skal lege vildt eller stille, skal de lege vildt søger de hen, hvor det efter aftale er tilladt at støje. Børnene oplyser at de voksne henviser dem til legepladsen, når de leger vildt og støjende, ligesom børnene selv oplever legepladsen som et rum, hvor støj er tilladt. Dog påpeger børnene, at tilstedeværelsen af klubbørn på legepladsen virker generende, ikke alene fordi de "larmer og råber op", men også fordi de skubber og jager fritidshjemsbørnene væk. Endelig peger børnene på, at støjen i skolen og specifikt i klasseværelset kan være meget generende og begrundet det med, at de oplever klasseværelset som et lille rum og at de ikke har mulighed for at forlade det på grund af undervisningen, mens fritidshjemmet har

flere rum og derved giver muligheder for at forlade rum, hvor der er generende støj.

Børnene er i fokusgruppeinterviewet meget klare i deres udmelding om årsag og løsning i forhold til støjgener og børnene peger på 3 væsentlige ting:

- støj er særligt generende, når den forekommer i forbindelse med konflikter og ufrivillig deltagelse (uoverensstemmelser mellem børnene, klubbørn der skubber og jager dem væk samt det at være i et støjfyldt rum, som man ikke har mulighed for at forlade).
- rummenes størrelse og den plads der skal deles med andre har betydning for støjgener (udearealets rummelighed og det lille klasseværelse)
- det at lave aftaler dels med de voksne om, hvor der må støjes og dels med hinanden om hvor man skal lege afhængigt af legens støjniveau.

Ovenstående peger på at der bør arbejdes med pædagogik, rumindretning og inddragelse af børnene, når det gælder bekæmpelse af støj i fritidsinstitutionen.

Der er lavet forskellige **undersøgelser af støj i daginstitutioner som påpeger at:**

- Der er forskel på børns oplevelse af støj. Der er børn der råber højt og ikke selv er generet af støj. Deres lydadfærd kan være en overførsel af hjemmets lydadfærd, disse børn har såkaldte stenøre. Andre børn føler sig meget generet af støj og forsøger at finde aktiviteter i stille lokaler eller vælger at være udendørs, disse børn har såkaldte glasøre.
- Støj har betydning for indlæring og hukommelse. F.eks. har svagt begavede børn vanskeligere ved at indlære i støjfyldte rum. Børn der generes af støj klarer sig dårligt hvad angår langtidshukommelse og vanskelige sprogtest. Således mister børnene koncentrationsevnen og sprogets nuancer i støjfyldte rum. Dette belaster især de yngste børn, idet de har et begrænset ordforråd til at gætte de ord de ikke kan høre. for alle børn gælder det, at de bedst tilegner sig sprog i rolige omgivelser.
- støj kan give børnene stress, som påvirker børnene fysisk.
- Lys har betydning for støjniveauet. Billig lavenergibelysning flimrer og giver stress og hovedpine. Børn der ligger og leger på gulvet og kigger op i neonlyset, vil opfatte en voksen, som står i modlys som temmelig uhyggelig og måske truende. At lyset er

tilpasset aktiviteten har betydning for hvordan børn befinder sig i et rum.

- Konflikter og afledt støj tiltager, når der er mange børn på for lidt plads.
- inventar, legetøj og baggrundsmusik er medvirkende til at hæve støjniveauet og få de tilstedeværende til at forsøge at overdøve lydene ved at hæve stemmerne.

Der er forskellige muligheder, for at **dæmpe støjen i fritidsinstitutionen:**

- Indretning med støjskærme f.eks. i form af møbler som reoler med bagbeklædning el.lign. Indretning af rummet med tydelig markering af rummets hensigt, materialer, inventar og lys placeret efter funktion. Placering af aktiviteter således at der er længst mulig afstand mellem stille aktiviteter og støjende aktiviteter.
- Pædagogisk støjbekæmpelse som: at undgå børn i flok, opdeling af børnene i mindre grupper, regler for elektronisk lyd, brug af udearealerne, at undgå råb ved at gå hen til den man ønsker at give en meddelelse, lave aftaler om, hvor der må støjes/ skal være stilhed. Forebygge konflikter og drilleri. Støjvogter, der tydeliggør støjens omfang for børnene og evt. også for forældrene.
- Støjdæmpning af inventar som f.eks. filt under bord- og stoleben, udskiftning af opbevaringskasser til flet eller blød plast.
- et godt lydmiljø afhænger af rummets akustiske egenskaber, som kan påvirkes positivt med f.eks. gardiner, opslagstavler, polstrede møbler og madrasser.

Institutioner kan **få hjælp af:**

- støjkurser
- støjvogterkurser
- konsulentbistand
- netværk og vidensdeling

I 2001 gennemførte bedriftssundhedstjenesten i København, i samarbejde med 10 daginstitutioner i Valby, et etårigt forløb om emnet støj i daginstitutioner. forløbet resulterede i en rapport, ”støj i daginstitutioner”. Rapporten beskriver overvejelser, metoder, opsamlede erfaringer, ideer til og konkrete metoder til støjbekæmpelse.

forvaltningen vil i en indstilling om opfølgende tiltag på mødet den 14. december stille forslag om:

- **at der etableres en arbejdsgruppe i forvaltningen og på tværs af forvaltningerne med henblik på, at samle viden og materiale om konsekvenser af støj, om indretning af fritidsinstitutioner og om pædagogiske handlemuligheder som tiltag mod støj. Gruppen skal endvidere undersøge muligheder for at sikre børnenes fysiske og psykiske ”udviklingsmiljø” F.eks. ved, med udgangspunkt i loven om undervisningsmiljø og i målsætning 2003 for fritidshjem og KKFO, at nedsætte en gruppe på den enkelte institution, bestående af forældre, personale og børn, som har til opgave at arbejde for etablering og vedligeholdelse af et godt fysisk og psykisk udviklingsmiljø, for institutionens børn.**